

FOTOGRAFIAR EN LLOCS PÚBLICS: L'EXPERIÈNCIA DES DE CATALUNYA

Josep Cruanyes i Tor

Assessor de la UPIFC i del Col·legi de Periodistes de Catalunya

En aquesta exposició no em limitaré només a fer una simple anàlisi de fets de l'estat de la qüestió, sinó també del plantejament teòric d'acord amb la legislació aplicable de Catalunya tant del Parlament, les ordenances de les corporacions i institucions catalanes o la general de l'estat aplicable. En termes generals veurem que la regulació jurídica sobre aquests fets és en la major part similar en els diversos països europeus, atès que en determinades matèries hi ha hagut normes uniformitzadores com ara pel que fa a la propietat intel·lectual. De tota manera, les normes o la interpretació té certes diferències en el que es refereix al dret d'imatge de les persones o el que es dedueix del dret de propietat sobre les coses.

A primera vista, el fet de fer fotografia en llocs públics no ha de comportar una relació de drets i obligacions diferents del fet que es faci en lloc privat, o en general les diferències han de ser minces. Això no és així quan ens referim a espais privats que podem considerar dins de l'àmbit privat o de la intimitat a què tenen dret les persones individuals.

Tot i que ens centrarem en la problemàtica que es planteja quan la fotografia es fa en llocs públics, haurem de fer una necessària referència a certs espais privats que tenen una consideració de llocs d'interès públic pel fet de ser protegits per la comunitat. Seria els llocs declarats com a espais protegits per la legislació de patrimoni cultural català.

La fotografia feta en llocs públics pot ser destinada a un ús de recerca, cultural o plenament comercial. En aquest darrer cas, si és publicitari pot comportar condicions econòmiques específiques en els permisos a demanar.

1. Els llocs públics

La consideració de lloc públic és amplia ja que no es refereix només a espais pertanyents al patrimoni públic. En aquest concepte incloem:

1.1. Els espais situats a la via pública que suposen els àmbits oberts d'una ciutat, carrers, places o parcs públics. A més dels espais urbans, tot l'àmbit de les vies públiques o els espais oberts que encara que siguin de propietat privada permetin la lliure circulació dels ciutadans.

1.2. També incloc com a espais públics els espais propietat de les institucions públiques, siguin tant de domini públic, i per tant afectats a determinats funcions o serveis públics, com ara els que formen part del patrimoni de les institucions. En aquest àmbit hi haurem d'incloure institucions públiques com ara el Govern de Catalunya, consells comarcals, diputacions o ajuntaments, així com les empreses públiques que en depenen.

1.3. Els espais privats declarats béns d'interès cultural pel Govern de la Generalitat o d'òrgans de caràcter local d'acord amb la Llei de Patrimoni Cultural Català, ja que protegeix aquests béns, edificis o d'altra mena de propietats com ara els jaciments arqueològics, sobre els quals hi ha un deure de conservació i de difusió que necessàriament inclou el fet de poder-los fotografiar i difondre aquestes imatges, la qual cosa, entenc que no pot ser impedida pels propietaris de la mateixa manera que si fos una propietat privada simple.

1.4. En darrer lloc hem de considerar espais públics els espais privats on hi ha un accés públic com ara una botiga o un banc.

2. Fotografiar els espais públics, un dret?

Els llocs o edificis públics formen part del patrimoni comú dels ciutadans d'aquest país, en aquest cas Catalunya, i per tant hem de partir del fet que les administracions públiques que els gestionen no són altra cosa que els dipositaris d'aquest patrimoni comunitari amb la finalitat de posar-lo al servei col·lectiu dels ciutadans i ciutadanes.

Partint d'aquest concepte, penso que hem d'afirmar que hi ha un dret general dels ciutadans a fotografiar en els espais públics i fer ús de les imatges, siguin d'un edifici monumental fins a un paisatge natural.

Des d'aquest punt de vista no té cap mena de sentit que hi hagi una regulació que limiti fer fotografies al carrer, les places públiques, parcs urbans o parcs naturals i en general tots els espais d'accés general. Si es fa ha de ser per causes justificades, sempre que no conculquin aquest dret general.

Si es fa una regulació no es pot fer una discriminació si és refereix a un fotògraf professional o un simple ciutadà que faci fotografies com a record personal, tant una cosa com l'altra són perfectament legítimes.

Des d'aquest punt de vista hem d'entendre que els ciutadans tenim un dret genèric de fotografiar tota mena de dependències públiques. De tota manera cal reconèixer que no totes les dependències públiques tenen la mateixa situació. Hi ha espais oberts i de lliure accés i també n'hi ha d'accés restringit, com ara l'interior dels edificis on hi ha dependències o serveis públics o administratius. O sigui espais on s'hi realitza una determinada activitat o d'altres en els que l'accés hi és totalment limitat, com ara les presons o certes dependències administratives internes on no hi ha un accés públic.

Així podríem parlar de l'interior d'un edifici administratiu, una biblioteca pública, un museu públic, les dependències del Parlament de Catalunya o el despatx del seu president. Totes aquestes dependències són d'accés obert al públic i algunes d'accés molt restringit. Tothom pot entrar en unes oficines administratives, qui tingui el carnet de lector pot entrar a la Biblioteca de Catalunya. Els ciutadans poden tenir accés al Parlament per una determinada activitat que ho justifiqui i en un cas encara més excepcional al despatx de presidència. Totes aquestes dependències tenen per funció fer determinades activitats que són incompatibles amb el fet que s'hi passegi gent fent fotografies. Això justifica que s'hi faci una regulació de com i de quina manera s'hi poden fer fotografies sotmeses a una autorització prèvia.

Aquestes mateixes dependències, com ara el Parlament o un ajuntament, poden estar obertes a la visita pública en determinats dies o festes i en aquests casos els visitants podran fer fotografies dels llocs visitables sense que tingui sentit imposar cap impediment.

L'única justificació per a imposar una restricció total a la realització de fotografies és per motius de seguretat. Aquest motiu ha de ser perfectament justificat i no ha de ser un camp obert de "malalts de seguretat" de certs responsables de seguretat. Sempre m'ha fet gràcia el fet que es posin impediments per a retratar des del carrer els edificis militars o de la policia; no veig quin efecte pot donar a la seguretat el fet que es pugui veure la façana per tot-hom qui passa pel carrer o mirar-ne una fotografia.

En d'altra mena de dependències com les de policia o presons, l'obtenció de fotografies ha de ser possible de determinats indrets de les dependències. Els ciutadans tenen dret a saber i veure com són els serveis penitenciaris o de la policia, que l'hauríem d'incloure dins l'obligació genèrica de les administracions de ser transparents i obertes als ciutadans. S'han

de poder fer en determinats llocs, i amb unes condicions molt més restringides que en un altre indret on no hi hagin els factors de seguretat o de protecció del dret d'imatge dels interns que hi ha d'haver en aquests centres.

3. Dret a la informació

A banda del dret genèric de fotografiar en espais públics, partint del concepte ampli d'espais de domini públic i espais privats oberts al públic, hi hem de remarcar que hi *ha el dret fonamental dels ciutadans a emetre o rebre informació*. Els professionals de la informació tenen dret a poder captar imatges en aquests espais públics amb motiu d'esdeveniments que siguin notícia. El fotoperiodista podrà fer fotografies en aquests indrets i se li podrà exigir només l'acreditació professional pel fet de pertànyer al col·legi de Periodistes o altra mena d'associació professional que l'identifiqui. En aquest cas la publicació de les imatges pot retratar persones de notorietat que siguin protagonistes de l'esdeveniment o altres ciutadans que en siguin protagonistes, sense com una excepció específica del dret d'imatge d'aquestes. Més endavant tractaré específicament la problemàtica del dret de la imatge.

També el dret a la informació faculta la captació i publicació de fotografies que reproduïxin altres obres protegides per la Llei de Propietat Intel·lectual com ara les obres d'art, la captació d'imatges d'una obra de teatre o el concert d'un cantant.

4. Els drets dels propietaris del lloc fotografiat o de la cosa fotografiada

Ja m'he referit, en parlar del dret general a fer fotografies als edificis i propietats públiques. Ara analitzaré la situació que fa referència a la qüestió de la propietat pública o privada en el carrer i l'interior dels espais privats.

4.1. Fotografia al carrer

La captació d'imatges al carrer només està limitada en certs casos per normes municipals d'ocupació de la via pública, en cas que el fer les fotografies comporti posar elements fixos i parament sobre el carrer que pugui destorbar la circulació de vehicles o vianants.

Pel que fa als elements fotografiats en el carrer, poden ser de propietat pública o privada. En el primer cas ja n'hem parlat i no hi ha d'haver cap limitació.

Si ens referim a edificis o objectes de propietat privada situats al carrer i que poden ser captats des del carrer, no és justificable que s'imposi cap mena de limitació o necessitat d'autorització prèvia del propietari per a fer-les. Això, tant si és un edifici d'un ciutadà com ara d'una empresa.

Més endavant parlarem del fet de fotografiar les persones, el que es defineix com el dret de la imatge. Aquest dret només es predica de les persones quan a més siguin identificables, però no es predica dels objectes o edificis, sigui qui en sigui propietari. Les qüestions es poden plantejar sobre com i de quina manera es facin servir aquestes imatges, i que puguin causar un descrèdit o perjudici a l'interessat, cosa que entraria dins de l'àmbit del dret de l'honor. Això no afecta pròpiament al fet de la captació de la imatge i tampoc no és objecte d'aquesta ponència. El fet conflictiu sorgiria del context de la publicació i no de la pròpia fotografia.

4.2. Fotografia de l'interior de llocs privats d'accés públic

Aquí si que el propietari, malgrat que són d'accés públic, té dret a admetre o no el fet que s'hi facin fotografies i pot autoritzar o no a fer-hi fotografies. Aquest dret del propietari és derivat del fet del dret de la propietat i del fet que és un espai privat.

4.3 Fotografiar obres de creació intel·lectual

Els drets d'explotació de les obres intel·lectuals, entre les que hi ha les artístiques, pertanyen en exclusiva a l'autor o als seus hereus i no al propietari de l'obra. Per aquest motiu obres situades en museus o en espais públics poden ser propietat pública o privada, però no pot ser el propietari qui doni autorització per a fotografiar-les i menys que aquesta es reproduïxi. Qui pot decidir-ho només es l'autor. El propietari només pot regu- lar l'accés.

De tota manera els propietaris d'obres artístiques, tant si són persones privades com entitats públiques, han de permetre deixar fotografiar sempre aquestes obres a qui s'indiqui, si així ho ha autoritzat l'autor d'aquestes o si han passat a domini públic per haver transcorregut més de setanta anys de la seva mort. Ho han de permetre ja que és aquest qui té tots els drets i la Llei de Propietat Intel·lectual li reconeix aquest dret per tal que pugui realitzar activitats d'explotació de l'obra quan el propietari és un tercer.

4.4. Les obres situades permanentment en espais públics

Les obres d'autor que siguin situades permanentment al carrer, en parcs o en places públiques, poden ser fotografiades sense que calgui demanar autorització als autors ni pagar cap mena de dret, tal com estableix la Llei de Propietat Intel·lectual. Per tant només s'haurà de demanar permís si es reproduïxen obres no situades en aquests espais oberts o en l'interior d'edificis públics o en espais privats.

Aquesta excepció no és aplicable a obres que no estiguin permanentment exposades en un indret públic o a la via pública. Seria el cas d'una exposició d'un escultor quan s'acostuma a posar alguna peça al carrer com a reclam. També seria el cas d'una instal·lació d'una obra d'un artista feta al carrer. Unes i altres podrien ser reproduïdes per la premsa pel fet de l'esdeveniment, però no amb posterioritat i amb d'altres finalitats com la publicació en un llibre o per a fer-ne una postal.

Un dels tipus d'obres situades al carrer permanentment són els edificis arquitectònics. D'acord amb l'excepció al dret d'autor no cal demanar permís a l'autor per a retratar-ne la imatge i difondre-la per qualsevol mitjà. Una altra cosa és retratar-ne els espais interiors que no estan al carrer. Aquests espais interiors podrien ser retratats amb el permís del propietari i per a difondre's amb l'autorització de l'autor.

D'acord amb la nostra legislació, l'autor té dret a la captació d'imatges des del carrer i, en conseqüència, l'administració no pot impedir la difusió d'aquestes imatges o imposar-hi taxes per molt característics i emblemàtics que siguin els edificis. A Barcelona, durant els Jocs Olímpics, es va donar un fet insòlit: s'impedia als fotògrafs professionals de captar imatges d'edificis com ara el Palau Sant Jordi pel fet que el Comitè Olímpic de la ciutat els volia explotar. Aquests edificis que estaven en el carrer o en altra mena d'espais públics no podien ser segrestats de la imatge pública. Si comptem, és més significativa la imatge de la Sagrada Família o de la façana de la catedral de Girona, i hi ha milers de postals a la venda.

5. Els drets de les persones fotografiades

La qüestió que això planteja és el fet que la fotografia reproduïx una persona determinada. El que jurídicament anomenem *dret de la imatge*, de les persones que no s'ha de confondre amb el dret al bon nom o a l'honor que és un altre fet que no tractarem.

Aquest dret forma part del que anomenem *la vida privada de les persones*. Aquesta inclou diversos elements com ara el fet de reservar les dades i altres elements constitutius de la vida privada de cada ciutadà, que té tot el dret de mantenir-la reservada. Si protegim els actes i elements de què es compon la vida privada, és lògic que es protegeixi la imatge individual de cada persona. Aquest dret consisteix que cada persona té dret a impedir que es capti o es publiqui la seva imatge. Aquesta ha d'incloure la seva fesomia, és a dir, s'ha de poder identificar. Si no és així, la captació i la publicació d'una fotografia on hi ha una persona d'esquena, no vulneraria aquest dret. En definitiva el dret a ser un ciutadà anònim.

Aquest fet no és absolut ja que altrament la història de la fotografia estaria plena d'imatges sense persones, de persones d'esquena o amb la cara esborrada. Això, com sabem, no és així. La llei estableix una excepció del dret individual i considera legítima la captació d'imatges de persones que exerceixin un càrrec públic, una professió de notorietat o projecció pública.

Aquest concepte s'ha d'interpretar d'una manera àmplia i entenc que inclou aquelles persones que estan realitzant una funció de cara al públic i estan en un lloc públic o en un lloc en on s'ha donat permís d'accés a la persona que capta la imatge.

En captar una imatge en llocs públics, és probable que hi surtin fotografiats funcionaris de diversa mena que fan la seva funció en aquell indret. Jo entenc que la publicació d'aquestes imatges en cap cas vulnera el seu dret a la pròpia imatge. Com els càrrecs o les persones públiques, tenen el dret a la imatge reduït en els àmbits on exerceixen el càrrec o la funció pública, tal com estableix la llei que ho regula. Un funcionari que atén un servei i està realitzant el servei al carrer o de cara al públic, no pot considerar vulnerat el dret d'imatge si és fotografiat realitzant aquesta activitat. Només es podrien posar excepcions en segons quins casos per motius de seguretat, com ara el cas de policies o de vigilants de presons. Tots hem vist que, en certes actuacions policials, la premsa reproduïx les imatges tapant els ulls de certs policies que hi intervenen.

Un element que pot trencar aquesta interpretació general és el fet que el destí de les imatges tingui finalitats publicitàries o comercials. És a dir que la imatge en què s'identifiquen directament diverses persones tingui una utilitat publicitària directa o comercial. En definitiva que la fotografia formi part d'un anunci comercial o bé d'una publicació de promoció d'una empresa. Aquest concepte publicitari és ampli i s'ha aplicat en alguns casos a fotografies que s'han fet servir en publicitat institucional, quan la persona reproduïda està en un primer pla de la imatge. No hem de confondre això amb el fet que la imatge s'inclogui en un llibre o altra mena de publicació que es comercialitzi.

Quan ens trobem davant d'un ús comercial, la interpretació de la protecció del dret de la imatge es fa més restrictiva.

Dos exemples significatius són les decisions judicials, una d'elles sobre una fotografia de la Rambla barcelonina on, entre les moltes persones que hi passejaven hi sortia una parella. En ser reclamat el dret a la imatge el jutjat va resoldre que la fotografia s'havia pres en un lloc públic i les persones no estaven preses com a element central i a primer pla, la qual cosa no suposava una vulneració del dret individual. Amb tot, la publicació va causar crisis familiars en els matrimonis respectius de cada una de les persones de la parella. Un altre cas és el fet d'un grup de persones captat d'una manera genèrica en sortir d'una fàbrica. Hom va apreciar que hi havia un perjudici al dret individual de la imatge pel fet que la fotografia es va

utilitzar en un cartell d'una campanya electoral d'un determinat partit, ja que això s'identificava com un ús publicitari i a més es podria implicar una atribució política que no desitjaven.

De tot això hem de concloure que si bé en fer una fotografia d'una persona no pública en un lloc públic li hem de demanar permís per captar-la i publicar-la, no s'ha de fer si aquesta persona surt com a element accessori d'un conjunt i si aquesta persona és una persona amb càrrec públic o fa una funció pública.

Una altra causa que justificaria la fotografia d'una persona seria si la imatge tingués interès informatiu. Aquesta excepció s'ha establert per a permetre el desenvolupament de la informació, que també està considerat un dret fonamental dels ciutadans. De tota manera cal dir que la captació de la imatge i la publicació ha d'anar lligada necessàriament, en aquest cas, a un fet que sigui notícia i que la persona fotografiada estigui vinculada a la notícia i que en sigui un element important.

Recentment un tribunal de Barcelona va considerar en una sentència que un diari va vulnerar el dret de la imatge i de l'honor d'una persona i els seus hereus, en publicar una notícia d'un accident d'un autocar en què van morir diverses persones. Es publicava una fotografia de l'autocar accidentat i d'una passatgera estesa a terra en el moment que un funcionari aixecava el llençol que la cobria. Es va considerar que la publicació de la cara sangonosa de la persona era un element purament accessori de la notícia ja que no aportava res de nou. Hauria estat el mateix publicar els cossos dels morts coberts amb llençols com es publicava en aquell diari en donar la notícia d'un accident d'un autocar francès el mateix dia.

6. Els drets d'autor de les fotografies fetes

En aquesta ponència no tractem de les fotografies que es poden captar per aparells automatitzats de control remot, sinó les fetes per part de persones. Així la Llei de Propietat Intel·lectual reconeix la persona que fa una fotografia com a autor i com a tal té els drets exclusius de difondre-la i reproduir-la per a qualsevol mitjà, incloent els drets morals que suposen el dret que es faci constar el seu nom sempre que es publiqui, el dret que es reproduïxi sense modificar-la, el dret d'evitar qualsevol perjudici i de modificar-la per part de l'autor. D'aquests drets se'n deriva l'obligació de demanar autorització expressa a l'autor per a publicar aquesta imatge en qualsevol dels mitjans possibles i pagar els corresponents drets econòmics. Aquests drets pertanyen a l'autor tota la seva vida i després de la seva mort, als seus hereus durant 70 anys més.

L'obra feta, que en el nostre cas és cada imatge, ha de ser original que vol dir una imatge que no sigui copiada d'una altra, fet que en la fotografia és poc probable, atès que l'angle i llums o profunditat en què es capta una imatge difícilment es poden repetir. En el nostre cas ens ocupem de fotografies fetes de nou en espais oberts i per això seran fotografies originals. Concepte que no hem de confondre amb un concepte de qualitat. Trobarem milers de fotografies d'edificis públics com ara els Banyes Àrabs o Sant Pere de Roda i n'hi hauran de bones i dolentes, que ens agradaran o no, i això són criteris subjectius que no compten en el moment de determinar si una obra és protegida per la propietat intel·lectual.

El fet de la titularitat i els drets que se'n deriven està per sobre de circumstàncies col·laterals, com ara si la imatge ha estat captada legítimament o, si per ser publicada cal demanar permís a l'autor d'una altra obra reproduïda, o bé a la persona que sigui reproduïda en aquesta imatge. Aquests fets impliquen d'altres conseqüències que no invaliden que el titular exclusiu dels drets de propietat intel·lectual sigui l'autor.

Un altre fet és si l'autor de la imatge és o no funcionari o treballador contractat i fa les imatges en funció del seu treball. La titularitat com a autor no es trenca, però la llei atribueix en aquests casos certs drets d'explotació a l'empresa o entitat que el té contractat.

Si no és aquest darrer cas, per publicar aquestes imatges s'ha de demanar preceptivament el dret a l'autor de la imatge i pagar els corresponents drets econòmics.

En alguns casos determinats museus, o també en el cas de certs edificis de l'església, a banda de demanar permís i fer pagar per a fer-les, després es demana el compromís de pagar cada vegada que es publiquin les imatges o bé que es deixi una còpia a l'arxiu de la institució. La primera condició és abusiva ja que suposa atribuir-se un dret d'explotació que correspon als autors de les obres que solen ser artístiques o arquitectòniques que en tot cas correspondria als autors. En molts casos les obres estan en domini públic per haver superat el termini de 70 anys de la mort de l'autor. Si la llei, en ser en domini públic, dóna un dret general de lliure utilització d'aquesta obra que es considera part del patrimoni cultural comú dels ciutadans, encara menys es pot atribuir de nou aquest dret al propietari, que la deixaria sense efecte.

La segona condició en cap cas pot representar que la institució pugui disposar ella o cedir a tercers la còpia de la fotografia ja que correspon en exclusiva a l'autor.

7. Regulació de les institucions públiques

Les diverses institucions públiques tenen regulacions diferents pel que fa a tràmits per a autoritzar la fotografia en llocs i edificis públics.

Quan la captació de la imatge és per a finalitats informatives l'únic tràmit és el de l'acreditació dels fotoperiodistes davant l'organisme, sigui el Parlament, Generalitat o Ajuntaments. L'acreditació sol fer-se per part del mitjà informatiu per a qui treballa el fotògraf o en cas de ser independent l'acreditació professional del col·legi, sindicat o associació que l'acrediti com a professional.

Fotografia d'edificis públics, entenent les parts internes o que no es puguin captar des del carrer. Fora d'aquest cas veurem que hi ha diverses maneres d'actuar. El criteri general és que per fotografiar cal demanar permís a la institució, i s'ha de dir què es vol fotografiar i a què es destinarà la fotografia. En donar l'autorització es fixa el dia i com s'han de realitzar les fotografies, d'acord amb les necessitats del servei o activitats que s'hi facin. En alguns casos no es fixa cap mena de taxa com ara la Diputació de Girona i Barcelona o el Parlament de Catalunya. En canvi en el cas del Govern de Catalunya o els Ajuntaments de Girona i Barcelona es fixen unes taxes que solen anar en funció de la durada de la sessió fotogràfica. Hi ha casos que es té en compte la finalitat a què es destinen i si el destí és una activitat cultural es fa un descompte o bé no s'imposen.

Les administracions solen tenir en compte la finalitat de les fotografies, ja que si es destinen a un ús que pugui representar un descrèdit o es veu incompatible amb el destí del servei, es pot denegar el permís, cosa que pot ocórrer en casos molt específics.

En el cas de fotografies al carrer o places, alguns ajuntaments solen tenir unes ordenances fiscals sobre l'ocupació de la via pública que imposen la necessitat de demanar permís per fer les fotografies. Això només s'imposa en casos en què per fer les fotografies calgui ocupar el carrer, cosa que passa en el cas de fotografies a models o de caràcter publicitari, on fins i tot hi pugui haver il·luminació artificial. Llevat d'aquests casos no cal demanar permís, encara que es posi un trípod al carrer per a fer una exposició, mentre no suposi una ocupació més important. En aquests casos les ordenances de Barcelona imposen que cal demanar autorització, però només s'apliquen taxes a les fotografies que tenen una finalitat publicitària i no en el cas de fotografies o filmació de pel·lícules o reportatges d'altra mena.

Conclusions

Hem de reafirmar-nos en l'existència del dret de fer fotografies en llocs públics d'una manera general incloent els carrers i altres espais de les ciutats o de fora de les zones urbanes, de l'interior dels edificis administratius i monuments públics. Aquest dret s'estén als edificis privats declarats protegits com a part del patrimoni cultural català, sobre els quals hi ha un deure de difusió en tant que formen part d'aquest patrimoni.

Les normes establertes per a tenir accés als edificis i lloc tancats mai no pot suposar una limitació no justificada d'aquest dret. La imposició de taxes abusives podria representar una limitació d'aquest dret, cosa que s'oposaria a la legislació de patrimoni cultural.

En definitiva, aquest dret forma part del dret i l'obligació de les administracions públiques d'informació i de difusió del patrimoni cultural col·lectiu.

Cal reafirmar un aspecte d'aquest dret, que es fonamenta en el dret a difondre i rebre informació, que consta a la declaració de drets fonamentals constitucionals i que fa referència tant a la informació d'actualitat com a una informació més de caràcter general que abraçaria el dret a ser informats sobre les administracions i serveis públics i sobre la recerca i difusió del nostre patrimoni col·lectiu.

Cal tenir present els drets dels autors de les obres reproduïdes en fotografies quan no estiguin permanentment en el carrer, places o jardins públics, i del dret d'aquest a fer-les fotografiar, sigui qui sigui el propietari, per tal d'exercir el dret exclusiu que els pertany de difondre-les i explotar-les.

Hem d'interpretar la protecció del dret d'imatge de les persones d'una manera àmplia, entenent que només ha de quedar limitat per les diverses excepcions previstes per la llei: quan la persona és captada d'una manera general en fotografies preses en llocs públics, quan la captació de la imatge és de persones amb projecció pública o durant l'exercici d'una funció pública, o amb motiu d'un esdeveniment.

Portar el dret de la imatge a una interpretació restrictiva suposaria la limitació i mort de bona part de les imatges fotogràfiques que veiem i ens honorem de tenir en arxius i exposicions de museus o certàmens fotogràfics.

Normativa analitzada.

- Constitució espanyola article 20.
- Llei de Propietat Intel·lectual RDL 1/96 de 12 d'abril.
- Llei de Patrimoni Cultural Català 9/93 de 30 de setembre.
- Ordenances fiscals dels Ajuntaments de Barcelona i Girona del 2000 i normativa de les Diputacions de Girona i Barcelona.
- Taxes Preus Públics de la Generalitat de Catalunya. Llei 15/97 de 24 de desembre, modificada per la Llei 3/2000 de 19 de maig.

RESUMEN

En esta ponencia se analiza la situación de la captación de fotografías en lugares públicos, tanto desde un punto de vista empírico como dando una visión teórica de la problemática. El concepto de fotografía en lugares públicos se analiza desde un punto de vista amplio incluyendo los espacios públicos de libre circulación, las propiedades de entidades públicas destinadas a servicios o a otras finalidades, los espacios y edificios privados y también los de propiedad privada protegidos por la legislación de patrimonio cultural.

Se analiza la existencia de un derecho de acceso a fotografiar en estos espacios desde la base del derecho genérico a la información y específico de información de la actualidad.

Por otra parte, se analiza la concurrencia de otros derechos como los de propiedad intelectual de los bienes fotografiados, la propiedad de obras y los derechos individuales a la imagen de las personas. Derechos que se analizan buscando un equilibrio que permita la difusión del patrimonio común de los ciudadanos y ciudadanas que en definitiva es lo que se capta con las obras fotográficas realizadas en espacios públicos, sin llegar a una situación restrictiva que contradiría la realidad de la historia de la fotografía.

RÉSUMÉ

Ce rapport analyse la situation de la prise de photographies dans les lieux publics, que ce soit d'un point de vue empirique ou en offrant une vision théorique de cette problématique. Le concept de photographie dans les lieux publics est analysé dans son sens large et elle comprend les espaces publics de libre circulation, les propriétés d'organismes publics destinées aux services ou à d'autres fins du même genre, les espaces et les bâtiments privés ainsi que les espaces ou bâtiments privés protégés par la législation du patrimoine culturel.

On analyse l'existence d'un droit d'accès à photographier dans ces lieux, à partir du droit générique à l'information et du droit spécifique à l'information d'actualité.

On analyse également les contradictions avec d'autres droits tels que celui de la propriété intellectuelle des biens photographiés, le droit à la propriété des œuvres et les droits individuels à l'image des personnes. Ces droits sont analysés en cherchant à établir un équilibre permettant la diffusion du patrimoine commun aux citoyens et aux citoyennes qui est, justement, ce qui est saisi dans les œuvres photographiques réalisées dans les lieux publics, sans en arriver à une situation restrictive qui entrerait en contradiction avec la réalité de l'histoire de la photographie.

SUMMARY

This paper analyses the situation of taking photographs in public places, from the empirical point of view and at the same time taking a theoretical approach to the problem. The concept of photography in public places is analysed from a broad perspective, including public spaces in which people may move about at will, properties of public bodies providing services and other such facilities, private zones and buildings, and private property protected by cultural heritage legislation.

It looks at the existence of a right of access to take photographs in such places from the basis of a generic right to information and a specific right to news information.

There is also an analysis of the concurrence of other rights such as copyright on photographic work, ownership of such work and individual rights to the image of persons. These rights are analysed by seeking a balance that permits dissemination of the common heritage of citizens – which is in the last analysis what is captured through photographs taken in public zones – without arriving at a restrictive situation which would stand in contradiction to the reality of the history of photography.